

Franssens solo is delicaat als zijderupseitjes

Theater: Zijde van Alessandro Baricco, door Orkater. Tournee t/m 10 nov. Inl. 020-6060600 of www.orkater.nl.

Door WILFRED TAKKEN

Met hese stem, dansend en voorover wiegend op zijn tenen, in een licht vooroorlogs pak, glijdt acteur Porgy Franssen bijna ongemerkt het verhaal in. In zijn monoloog *Zijde* voert hij ons mee naar het negentiende-eeuwse Frankrijk, naar de zijdehandel. Een vrouwenzaak glimmende, zachte sjaltjes, maar ook een mannenzaak: geld. Deze twee uitersten drijven de opmerkelijke handelsreiziger Hervé Joncour tot vier maal toe over land, dwars door Rusland en Siberië, naar het gesloten Japan. Daar koopt hij ieder jaar clandestien zijderupseitjes in, waarop de hele zijde-industrie van zijn geboortedorp draait, en ieder jaar beleeft hij daar een geheimzinnige liefde.

Zijde (Seta) is een novelle uit 1996 van de Italiaanse schrijver Alessandro Baricco, die volgend jaar verfilmd zal worden. Eerder maakte Franssen bij theatergroep Orkater de solo *Novecento - pianist der oceanen*, van dezelfde schrijver en met dezelfde groep mensen, met bedenker en regisseur Dirk Groeneveld en avant-gardecomponist David Dramm. In veel opzichten is dit een vervolg; de negentiende-eeuwse sfeer is hetzelfde, het fantasierijke, romantische verhaal, de gedempte toon, de elegance, de rust. En niet te vergeten de hoofdpersoon met het tot de verbeelding sprekende beroep. In *Novecento* is het een briljante pianist die nooit het passagiersschip verlaat waarop hij speelt. In *Zijde* is het weliswaar een man die uitgebreid door de wereld reist, maar die ook een moeizame verhouding tot het leven heeft. Hij is een man die liever zijn eigen leven beschouwt dan het werkelijk beleeft. Ook zijn liefde voor de mysterieuze Japanse zal nooit verder komen dan één Japanse zin op een blaadje, een handpalm op de zijne, een teruggegeven handschoen.

Het sluimerende provincieleven thuis in Frankrijk dient aanvankelijk slechts als contrast bij de kleurrijke avonturen in Japan. Maar die droomwereld vergaat, en de werkelijke tragiek ligt uiteindelijk thuis, in Joncour's huiskamer.

Delicaat als zijderupseitjes is de

ze voorstelling, gedistingeerd, licht en zacht als zijde, en met evenveel gesublimeerde passie als die van Joncour. Inhoud en vorm vallen zo volmaakt samen. David Dramm's compositie is op band opgenomen. Het zijn onnadrukkelijke, zich herhalende, laat-romantisch klinkende melodieën, of abstractere oosterse klanken.

Franssen beweegt zich beheerst door een met witte zijden doeken bedekte museumzaal. Hij onthult langzaam de voorwerpen, die als rekwisieten dienen bij zijn verhaal: met Japans schrift beschreven velletjes papier, een stoel, Japanse kisten. Het zijn de souvenirs van Joncour die zijn leven alleen in herinnering kan beleven. Tweemaal slaat Franssen plots een dissonant aan: hij zwaait driftig met een paar zwarte zijden doeken, in beeld gevangen schreeuwen van wanhoop om wat niet kan zijn.